

Mål C-13/20**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

14 januari 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

20 december 2019

Klagande:

Top System SA

Motpart:

Belgiska staten

1. Saken och omständigheterna i målet

- 1 Service de sélection et d'orientation (Myndigheten för rekrytering och yrkesvägledning) (nedan kallad Selor) för personal vid offentliga förvaltningar har ett system för ingivande av ansökningar via internet.
- 2 Bolaget Top System (nedan kallat Top System) utvecklar datorprogram. För det syftet skapade bolaget sitt eget "Top System Framework" (nedan kallat TSF). TSF är baserat på ".NET Framework" från Microsoft, en verktygslåda som underlättar arbetet för programmerare, till vilken ytterligare funktioner eller förbättringar lades till genom TSF.
- 3 För att Selor skulle kunna använda sig av ansökningar som inges via internet, utarbetade bolaget, på myndighetens begäran, olika nya applikationer (nedan kallade Selor-applikationerna), däribland "Selor Web Access" (SWA) som presenterades i mars 2004.
- 4 Selor-applikationerna består dels av komponenter som är "skräddarsydda" för att tillgodose Selors behov och krav, dels komponenter som hämtats från TSF.

- 5 Top System och Selor har fortsatt sitt samarbete under många år. Till följd av ihållande funktionsstörningar försökte Selor att själv hitta en lösning. I början av år 2019 konstaterade Top System att det hade skett tekniska ingrepp i TSF som installerats med Selor-applikationerna.
- 6 Genom beslut av den 2 februari 2019 biföll ordföranden på Tribunal de commerce de Bruxelles ansökan om att det skulle upprättas en detaljerad förteckning över de intrångsgörande åtgärderna (*saisie-description*), vilken hade ingetts av Top System.
- 7 Den sakkunniga som utsågs har skrivit följande i sin rapport:

”En analys av de uppgifter som har hämtats in visar att Selor faktiskt gjorde en dekompileering av Top Systems objektodsbibliotek, för att återskapa källkoderna. För att göra detta använde Selor med stor sannolikhet ett sådant verktyg som ’Reflector’ (som Selor har minst ett exemplar av på [X:s] arbetsstation) ...

Vi har konstaterat två exempel på särskilda källkoder där en ändring skedde den 19 december 2008. Samtliga filer i denna mapp ändrades vid denna tidpunkt: vi konstaterar att samtliga hänvisningar till den binära versionen av ’Top System’ ändrades till hänvisningar till den version av källkoden som lades till den dagen.”
- 8 Den 6 juli 2009 väckte Top System talan mot belgiska staten och yrkade bland annat att rätten skulle
 - fastställa att Selor dekompilerat TSF i strid med Top Systems ensamrätt, vilket utgör ett intrång i ett verk, och
 - förplikta belgiska staten att ersätta Top System för dekompileeringen och kopieringen av källkoderna till TSF.
- 9 Genom dom av den 19 mars 2013 ogillade Tribunal de première instance de Bruxelles talan.
- 10 Top System har överklagat domen till Cour d’appel de Bruxelles och vidhåller sin talan.

2. Aktuella bestämmelser

Rådets direktiv 91/250/EEG av den 14 maj 1991 om rättsligt skydd för datorprogram

- 11 I artikel 4 föreskrivs följande:

”De särskilda ensamrätterna

Om inte annat följer av artiklarna 5 och 6 skall rättsinnehavarens ensamrätt enligt artikel 2 innefatta rätten att utföra eller ge tillstånd till följande:

a) Varaktig eller tillfällig, delvis eller fullständig återgivning av ett datorprogram på vilket sätt och i vilken form som helst. I den mån som laddning, visning, körning, överföring eller lagring av det berörda datorprogrammet nödvändiggör sådan återgivning av ett datorprogram krävs rättsinnehavarens tillstånd.

b) Översättning, anpassning, sammanställning och varje annan ändring av ett datorprogram samt återgivning av därav följande resultat, dock utan att inskränka de rättigheter som tillhör den person som ändrar programmet.

...”

12 I artikel 5 föreskrivs följande:

”Undantag från ensamrätterna

1. I avsaknad av särskilda avtalsbestämmelser skall de i artikel 4 a och b angivna åtgärderna inte kräva rättsinnehavarens tillstånd, om de krävs för att den som lagligen förvärvat datorprogrammet skall kunna använda programmet i överensstämmelse med dess avsedda ändamål. Detta gäller även rättelse av fel.

...”

13 I artikel 6 föreskrivs följande:

”Dekompilering

1. Rättsinnehavarens tillstånd skall inte krävas när återgivning av koden eller översättning av kodens form enligt artikel 4 a och b är oundgänglig för att erhålla den information som är nödvändig för att uppnå samverkansförmågan mellan ett självständigt skapat datorprogram och andra program, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

a) Åtgärderna utförs av licenstagaren eller av annan person som har rätt att använda en kopia av programmet, eller för deras räkning av en person som har rätt därtill.

b) Den information som är nödvändig för att uppnå samverkansförmågan har inte tidigare varit lätt åtkomlig för de i punkt a angivna personerna.

c) Åtgärderna är begränsade till att gälla de delar av originalprogrammet som är nödvändiga för att uppnå samverkansförmågan.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall inte medge att den information som erhållits

- a) används för andra ändamål än att uppnå det självständigt skapade datorprogrammets samverkansförmåga,
- b) överlämnas till andra personer, utom när detta är nödvändigt för det självständigt skapade datorprogrammets samverkansförmåga, eller
- c) används för utveckling, tillverkning eller marknadsföring av ett datorprogram som i väsentliga delar liknar det berörda programmets uttrycksform, eller används för andra åtgärder som medför intrång i upphovsrätten.

3. I överensstämmelse med bestämmelserna i Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk får bestämmelserna i denna artikel inte tolkas så att de tillämpas på sätt som otillbörligt skadar rättsinnehavarens legitima intressen eller står i konflikt med ett normalt utnyttjande av datorprogrammet.”

3. Parternas ståndpunkter

Selor

- 14 Selor har medgett att den gjorde en dekompilering av en del av TSF, vars funktioner har integrerats i Selor-applikationerna, för att avaktivera en bristfällig funktion.
- 15 I första hand har Selor hävdats att de avtalsbestämmelser som reglerar myndighetens förhållande med Top System innebär att Top System har avstått från att åberopa sin upphovsrätt avseende all användning av applikationerna. Selor har av detta dragit slutsatsen att den har rätt att få tillgång till källorna till samtliga applikationer som har tillhandahållits av Top System, vilket innefattade möjligheten att själv få tillgång till dessa, genom en dekompilering.
- 16 I andra hand har Selor hävdats att dekompileringen var tillåten enligt lag för att rätta till fel, i enlighet med direktiv 91/250. Selor anser att de fel i utformningen som påverkade det program som skapats av Top System (särskilt två applikationer i TSF-programmet) och bristen på reaktion från bolagets sida för att hitta en lösning på de problem som myndigheten hade påtalat gjorde det omöjligt att använda programmet i överensstämmelse med dess avsedda ändamål, vilket motiverade en dekompilering. Selor har även åberopat sin rätt att ”iaktta, undersöka eller prova programmets funktion i syfte att utröna de idéer och principer” som ligger bakom de aktuella funktionerna i TSF i syfte att kunna kringgå de blockeringar som de orsakade (artikel 5.3 i direktiv 91/250).

Top System

- 17 Top System har kritiserat Selor för att den gjorde en dekompilering av bolagets program ”TSF” utan att ha tillstånd att göra det, vare sig enligt avtal eller enligt lag. Bolaget har för övrigt angett att det under alla omständigheter skulle motsätta

sig detta på grund av att ”applikationerna är en sak, Framework TSF är en annan sak”. Top System anser att TSF inte utvecklades åt Selor och att Selor inte finansierade TSF, som är en intern utveckling i Top System och som uteslutande tillhör bolaget.

- 18 Vad beträffar den rättsliga möjligheten att göra en dekompileing, har bolaget hävdad att denna åtgärd endast får ske för att säkerställa samverkansförmågan mellan program (artikel 6 i direktivet) och inte för att rätta felen (artikel 5.1 i direktivet), vilkas förekomst bolaget för övrigt har bestritt. Om Cour d’appel skulle överväga att tolka lagbestämmelsen (varigenom artikel 5 i direktivet har införlivats) som att den möjliggör rättelse av fel, har Top System begärt att nämnda domstol ska ställa en tolkningsfråga till EU-domstolen. I andra hand har Top System hävdad att om en dekompileing är motiverad i det sistnämnda fallet, måste den ske enligt de strikta villkor som fastställs i artikel 6 i direktivet.
- 19 Vad gäller undantaget i artikel 5.3 i direktivet, har Top System gjort gällande att dekompileingen inte enbart skedde i en testmiljö, utan även i en utvecklingsmiljö hos Selors programmerare.

4. Cour d’appels bedömning

- 20 Cour d’appel framhåller att Top System inte överlämnade samtliga källkoder till Selor-applikationerna.
- 21 Ställd inför en underlåtenhet att fullgöra avtalet, ankom det dock på Selor att anmoda Top System att översända källkoderna till den, i stället för att göra en dekompileing av objekt-koden. Eftersom Selor underlät att anmoda Top System att tillhandahålla myndigheten de källkoder som den enligt avtal hade rätt till och eftersom Selor avsiktligt ställde sig utanför genomförandet av avtalet, ankommer det på Selor att visa att den uppfyllde de lagstadgade villkoren för att göra en dekompileing.
- 22 Cour d’appel redogör kortfattat för parternas ståndpunkter. Enligt Top System finns det bara två fall då en dekompileing kan ske: efter tillstånd av upphovsmannen och i strävan för att uppnå samverkansförmågan (artikel 6 i direktivet). Dekompileing är däremot inte tillåtet för rättelse av fel, i motsats till vad som fastslogs i den överklagade domen. Selor anser däremot att rättelse av fel, genom en dekompileing, är tillåtet enligt bestämmelsen i nationell rätt (varigenom artikel 5.1 i direktivet har införlivats), eftersom denna bestämmelse gör det möjligt att vidta alla åtgärder som anges i artikel 4 b i direktivet och således – förutom översättning, anpassning, sammanställning – ”varje annan ändring av ett datorprogram samt återgivning av därav följande resultat”.
- 23 Cour d’appel underkänner den invändning som avser artikel 5.3 i direktivet. Nämnda bestämmelse gör det nämligen endast möjligt för den person som har rätt att använda kopian av ett datorprogram att iaktta, undersöka eller prova ett programs funktion i syfte att utröna de idéer och principer som ligger bakom

programmets olika detaljer, under förutsättning att detta sker vid sådan laddning, visning, körning, överföring eller lagring av programmet som personen har rätt att utföra. Cour d'appel anser att den dekompilering som Selor gjorde uppenbarligen går längre än så.

- 24 Frågan är således huruvida dekompilering av hela eller delar av ett datorprogram utgör en av de i artikel 4 a och b i direktiv 91/250 angivna åtgärderna som kan vidtas av den som lagligen använder ett datorprogram i syfte att rätta fel.
- 25 Varken ordalydelsen i direktivet eller befintlig rättspraxis ger tillräckliga upplysningar för att besvara denna nya tolkningsfråga avseende direktivet, som är av allmänt intresse för unionsrättens enhetliga tolkning.

5. Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 26 Cour d'appel ställer följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:
 - Ska artikel 5.1 i rådets direktiv 91/250/EEG av den 14 maj 1991 om rättsligt skydd för datorprogram tolkas så, att den som lagligen har förvärvat ett datorprogram får dekompilera hela eller delar av datorprogrammet, när denna dekompilering är nödvändig för att vederbörande ska kunna rätta fel som påverkar programmets funktion, inbegripet när rättelsen består i att avaktivera en funktion som påverkar hur den applikation som detta program ingår i fungerar?
 - Om så är fallet, ska villkoren i artikel 6 i direktivet eller några andra villkor också vara uppfyllda?